

□ **A fosszilis tüzelőanyagok – elsősorban a szén, az olaj és a gáz – égetéséből származó légszennyezés világszerte mintegy 4,5 millió ember halálát okozza évente. Ez 2900 milliárd dollárba, a globális GDP 3,3 százalékába kerül. A Greenpeace és a Centre for Research on Energy and Clean Air (CREA) új jelentése [1] magyar adatokkal is szolgál: hazánkban a fosszilis tüzelőanyagok égetéséből származó légszennyezés átlagosan 13 000 magyar haláláért felelős évente, és a GDP csaknem 6 százalékát kitevő gazdasági kárt okoz.**

„A légszennyezés egy kiemelt veszély az egészségünkre és a gazdaságunkra is. A fosszilis tüzelőanyagok égetéséből származó légszennyezés megnöveli az agyvérzések, a tüdőrákos, és az asztmás esetek számát, évente több millió ember halálát okozva világszerte. Ráadásul mindez még több ezer milliárd dollárnyi gazdasági kárt is okoz az országoknak. Pedig pontosan ismert, mit kellene tenni: kivonni a dízel- és benzines járműveket, fejleszteni a tiszta közösségi közlekedést, bezárni a szén- és széntüzelőanyagokat és átállni a megújulóakra” – nyilatkozta Simon Gergely, a Greenpeace Magyarország légszennyezési szakértője.

A Greenpeace és a Centre for Research on Energy and Clean Air (CREA) friss közös kutatása a fosszilis tüzelőanyagok globális hatásait és a légszennyezés okozta gazdasági károkat vizsgálta.

A 2018-as év adatait feldolgozó tanulmány főbb nemzetközi megállapításai a következők:

Évente körülbelül 40 ezer öt évesnél fiatalabb gyermek hal meg a fosszilis tüzelőanyagok égetéséből származó PM2.5 szennyezettség miatt.

Az NO₂ szennyezés – ami a fosszilis tüzelőanyagok égetésekor keletkezik főleg dízeljárművek, erőművek, gyárak kibocsátása során – évente körülbelül 4 millió gyerek asztmás megbetegedéséhez köthető. Jelenleg világszerte körülbelül 16 millió gyerek szenved asztmás megbetegedésben a fosszilis tüzelőanyagok égetéséből származó NO₂ szennyezés miatt.

A fosszilis tüzelőanyagok égetéséből származó PM2.5 légszennyezés annyi egészségügyi problémát okoz világszerte, hogy a légszennyezéssel összefüggésbe hozható betegségeket miatt az emberek csaknem 5 millió évnek megfelelő napot töltenek távol a munkahelyüktől évente. Az ebből adódó gazdasági károk több mint 100 milliárd amerikai dollárra becsülhetők.

A légszennyezés költsége nemzeti szinteken is jelentős: a Greenpeace kalkulációja szerint sok országban a GDP jelentős részét, azaz több mint 5 százalékát teszi ki. Így van ez Bulgáriában, Ukrajnában, Indiában – és hazánkban is.

A jelentés szerint Magyarországon a fosszilis tüzelőanyagok égetéséből származó légszennyezés átlagosan évente 13 000 ember korai elhalálzához vezet, a rossz levegő legkevesebb 9400, de akár 17 000 halálesetért is felelős lehet. [2] A légszennyezés kiváltotta egészségügyi problémák között van például a tüdőrák, a stroke és az asztma, de még koraszülést is okozhat.

A légszennyezés továbbá súlyos gazdasági terheket is ró a lakosságra. A vizsgálat alapján Magyarországon a rossz levegővel kapcsolatba hozható gazdasági károk átlagosan 9,4 milliárd dollárra rúgtak 2018-ban, mely a magyar GDP körülbelül 6 százalékát jelentette. Ez lényegesen

magasabb mint a 3,3 százalékos világátlag. [3] A gazdasági károk többek között a betegségekből, a halálesetek számából, a kimaradt munkaórákból és az egészségügyi kezelésekből adódnak össze.

A légszennyezettség mérséklésére a megoldás a fosszilis tüzelőanyagok kivonása lenne. Ez jelentős egészségügyi megtakarításokat is eredményezne. Az Amerikai Környezetvédelmi Hivatal (EPA) kutatása [4] szerint minden egyes dollár, amit az Egyesült Államokban a jobb levegő érdekében tett intézkedésekre elköltenek legalább 30 dollárnyi hasznot hoz. Magyarországon ilyen anyagilag jelentősen megtérülő intézkedés lenne például a régi szennyező EURO 1-es közösségi közlekedésben használt buszok modern járművekre való cseréje. De a szabálytalanul szennyező járművek rendszeres ellenőrzése is hamar visszahozná a karbantartásra fordított összegeket.

A Greenpeace álláspontja szerint a kormányoknak mielőbb el kell kezdenie kivezetni a szennyező, fosszilis energiahordozókat, be kell zárniuk a régi szénérőműveket. Emellett minél előbb át kell állni mindenhol a megújuló energiaforrások használatára. A tiszta levegő érdekében pedig ki kell szorítani a városokból a belső égésű motorral rendelkező járműveket és a tiszta közlekedési megoldásokat kell előnyben részesíteni.